

ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHA K II. SLETU A ZÁVODŮM NÁR. JED. SOKOLSKÉ VE DNECH 22. AŽ 26. ČERVENCE 1914 V OMAHA, NEBR.

NÁŠ ÚKOL, SMĚR A CÍL.

(Úvaha tato psána jest v roce 1870 v kantonu svatohavelkém ve Švýcarsku a uveřejněna byla jako programový úvodní článěk v 1. čísle 1. ročníku časopisu "Sokol" v r. 1871. Jest to nejkrásnější práce, jež vyšla z pera Tytšova, právě evangelium sokolské, velikými myšlenkami prodechnuté, jež opět a opět na paměť jest uváděti.)

BRATŘÍ A DRUHOVÉ!

Co chceme? Kam směřujeme? Jak s rychlostí bezpečnou a rozváženou ve všem k cíli píliti? Co úděl sokolský při práci vespolné? Co v pravdě úkol náš v životě národním?

Jaké my o tom přesvědčení máme, jaké zásady tu za platné pokládáme pro všechny postup k dokonalosti v odboru vlastním, pro všechno počínání pravým duchem prodechnuté — to z předu nejen obyčklou frázi odbyt než šife vyložit a hlouběji zdůvodnit za přistojno, ba příkázáno máme. Spějmež ihned ku středů věci celé.

Nikoli každý o sobě, co jednotlivce, ba ani ne jen v různých jednotách, než podporou a snahou vespolnou chceme úkol svůj řešiti, a to nejen ve prospěch svůj vlastní, než na zdar všeho národa našeho.

A tak tedy při všem konání a rozjímání tři svazky ty především na zřeteli míti sluší, postupně širší a širší, především svazek ve spolku jednotlivém, pak onen mezi Sokolstvem veškerým a na konec i ten, jenž k všemu národu nás všechny víže.

Počínámež s jednotou.

Nehodláme na tomto místě o oněch podmínkách rozvodně se pronášet, na nichž jak hodnota tak úspěch života spolkového povšechně spočívají, a rovněž ne chceme zde, jak v dalším průběhu o oněch mravních vlastnostech se říci, jež na konec přece nejen Sokolu, jež muži vůbec sluší. Víme k tomu, kterak za zmlutou sponou všeobecných slov jak nedostatek na myšlenky zvláštní, tak nečinnost při věci jednotlivé se rády skrývají.

Tož tedy jenom ku své snaze zvláštní zde přihlížeje, klademe sobě z předu otázku: Co v každé z jednot našich o sobě nám zaručuje pokrok odborný, vývoj věci a její zdokonalení?

Myslíme, že to, když povždy na vědomí sobě udržíme, že možná pokračovat a zdokonalovat, že vše, co konáno, též jinak a snad líp se diti mohlo. Myšlenka jednoduchá a přec ne všem povždy na mysl tanoucí. Vždyť stěží který stav skutečný je kdy v té míře výborný, aby zlepšení v něm naprosto nemožné bylo. Neříkáme tedy v kterékoli věci postupu k lepšímu, tož celkem soudit sluší, že sotva as srovnávaná dokonalost její způsobila vážnutí, než spíše jistá nečinnost lidská, která každému pokroku — i v životě veřejném — je úhlavní závadou a překážkou, a nečinnost ta se jmenuje — spokojenost. Ba spokojenost jest ten těžký olovený cop, který především přetnout dlužno, máme-li hlavou si nejen směřati k cíli, ale i volněji mysliti. Nehájíme tím ovšem svévolnou tékavost a rýpavost. Avšak zda vástraunému vývoji sil tělesných zadosti činěno, zda k rozmanitosti oživující též nutný pořádek ve všem se přidružil, zda nikde a nikde čas nenáhradný nestrácen, zda ve výkonech jak jednotlivých tak společných s prospěšností též krásoukus se naskrz osvědčil, zda počátky důkladně založené, zda další pokrok dostoupou cestou nejkratší, zda ve všem snažení se nesou k vrcholům nejvyšším, ano i to, zdali vše, v čem a čím a na čem eviky naše se dějí, co nejkonalěji je zřízeno — na to je povždy dlužno se ptát. Ba vto, kamkoli a v čemkoli je dospěno, to nestráuj nás mysliti a pátrat dále, zda by snad přece nenobilo všechno též jinak a ještě lépe býti. V tom ohledu budíi besou sokolské: "Věčný ruch," aneb chceme-li též: "Věčná nespokojenost," která zde i tu výhodu má, že ji nikdo pravidlovat a zakazovat nemůže.

Kdo v smyslu tom největší nespokojence, ovšem ne s osočováním a podezříváním a slovem neplodným a nezdůvodněným, alebrž skutkem vynalézavým a nikdy ukojenou snahou svou, ten budíi na tom poli všude za prvního spolubratra pokládán, však tenkrát jen, když i k svým omylům se bez rozpaků přiznati dovede, když cizímu nálezu a pokroku se rovněž jak vlastnímu těšiti umí, když osobnost mu nie a celek vše.

V tom srovnání pak budíi v každé jednotě závod všechných proti všem, sokolství svorné, feynivost bratrská, a každý se všim úsilím na dráze společné ku předu spěchaje, radujž se přece, když byl předstížen.

Tož duch a snaha, kteréž i žádný nedostatek hmotný překážet nemůže a nesmí. Tam pak, kde prostředků je výdatnějších, nechť dále zasahá též úsilí. Kdyby kdekoli jinde a sem tam snad i u nás pohodlnost krátkozraká hranice zemské za meze světla měla, nás nesíi snaha po pokroku dál. Sokolivěk se jinde v oborů našem děje, to seznat hledíme, a to nejenom z knih — jež ovšem též sluší opatřovat a pílne přehlížet — nejenom z písma mrtvého, alebrž též z názoru živého, jenž jediným rázem a důkladněji nás poučí, i k tomu nehlédě, že spůsob provedení, že život a ústrojnost zvlášť u společných vystoupení veřejných se jevíi nedá se černí tiskařskou naskrz na papír upevniti. A tak tedy, kdekoli možno, patříme dále; ve věci velké, jež napořád si dále dráhu klesí, nemožno jen v ukojenosti obmezené si hovět.

Tak mnohý z nás se vydá na cestu. Ať myslí vždy též na vše sokolskou.

Může-li býti, nechť především na ni myslí, vše prohlídne a o všem se přesvědčí, co jí se týče. Je-li třeba a možno, ať ostatní i hmotně za účelem tím její podporují. Co z cesty o nářadí, o evičení, o ústrojí života spolkového takto přineseno, to s myslí sondnou v domácních úradách se probírej; s myslí, která cizí věci se ani neobdivuje, ani jí zavrhne proto, že cizí jest, než jedině se snaží, aby sie vše, co nezapně, o-

podál se zadrželo, avšak rovněž, aby, co jinde prospěšného porážku se vyskytlo, u nás jak v jednom ohnisku se soustředilo.

Tak hledmež k tomu, aby i všechny snahy cizí nám pokud lze, z vlastního názoru nám známý byly, a každý nový ruch a

kdylby i některé výhody podřízeme snad poskytnouti mohlo. A rovněž na to budíi zde důraz položen, že větší cenu ještě, než co takto nastřádáno, na věcech hotoých, má onen "věčný ruch" a ustavičný hmat duševní tím zachovaný; okolnost ta, že povždy

smíme, ovšem že třeba má, avšak též zasluhuje, aby se dále pěstoval. Tož pak se samo sebou rozumí, že ne chceme pouze napodobovat, než, co jsme našli, zdokonalovat, že ne chceme jen totéž, že chceme všechno ještě lépe mít. Vždyť jsme z národa zpátečníckého, jak aspoň protivníci naši do všech úhlů napořád znovu hlásati se snaží, titíž protivníci protivníci ovšem, kteří by nám, kdylby to jenom bez ostudy učinit mohli, nejraději noby svázali a pak nás bohatýrsky tupili, že nemůžeme, ba že ne chceme dál. —

Tolik o spolku jednotlivém a snaze jeho. Však kamkoli po cestě zde naznačené dostoupíme, toho budmež povždy pamětlivi, že pro vše naši ničeňž neúčinné, pokud bychom každý jen na sebe myslili a všechno sobětné pro sebe schovávali.

Kokoli kdokoli zvěděl a smyslii, to patří celé věci sokolské, a stejný nárok mají na to veškeré jednoty bratrské. Ovšem že spolek jednot sokolských v život vstoupiti nemohl; nebězi nám prý, jak se nám fekló, o zvelebení záležitosti tělocvičné, nýbrž o snahy jinaké. Avšak mimo vněšni to spojení, na ten čas nemožné, zbyvá nám vždy vzájemnost duševní.

A věru že mezi tím i prostředky i vněšni rozvoj náš v té míře vzrostly, že možno dále mysliti a více podniknout, nežli až potud v tom se státi mohlo. Můžeme nejenom, jak se to dosud stalo, o kroji výletním a slavnostním se dohodnout; můžeme též jak v knihách výboru a sboru evičitelského, tak i v nářadích a zbraních jakož i ve všech pomůckách vyučovačích stejnosti se domáhat; můžeme za přičinou seznaní snah jimonárodních, vedle toho, co od jednotlivců tím směrem podstoupeno, k společným podnikům síly a prostředky své složit; můžeme pomýšleti na spisy zveřejněné a nákladnější, které by nejenom soustavu evičební v úplnosti o sobě obsahovaly, nýbrž též o směru a cíli našem, o správě a technickém řízení jednoty, o vystoupení jejích při evičení veřejných, výletech a slavnostech, zkrátka o veškerých životních zájmech spolkových pojednávaly, a tím ve všechny výkony naše spůsob promyšlený a na všechny zásadách spočívající zavvedly; můžeme vůbec ve všem ku shodě přihlížet, neb vše co jednotlivci, nás také síli; můžeme konečně i jinak pomocí tiskopisů vše naši šířiti a třbiti, uvědomí sokolské u-

tužit, pokroky v oboru našem dosažené majetkem všechných učiniti, sebe a potřeby svoje vespolek seznat, proti nevědomosti, ličnosti a všelikým vadám vlastním a překážkám zevním v nich bojovat; můžeme ústrojí jednotlivého spolku a zvláště i organizaci veškeré věci naší objasňovat a z předu na přetřes brát, a takto aspoň připravovati se k oně činnosti pospolitě a důrazněji, již spočením všech spolků našich rozšířiti chceme, chystat a hotovat onen širší závod veškerých jednot sokolských, který vše naši teprve utvrdí a zpovšechní.

Řečeno jednou, že naše snaha po rozvoji za dovršenou se pokládáti nemůže, pokud každý kdo Čech, též Sokolem se nestal. Myslíme, že při jasnějším rozhledu, kterého jsme mezi tím o věci nabylí, tím více stojíme při přesvědčení tomto. Láska a dba jen k jednomu spolku obrácena byla by pouhou krátkomyšlnou hračkou; vždyť vše, co dosud v oboru našem úhrnem se stalo, je pouhé kladení základů, pěstování zárodků pro vývoj budoucí. Čítáme-li v Čechách a na sesterské Moravě, která, tož se samo rozumí, s námi jeden nerozlučný celek tvoří, nyní as 12.000 členů a spolubratřů, tož je to přec jen nepatrný zlomek národa českého. Je tu podstatný rozdíl mezi jednotami sokolskými a spolky za jinými účely se beroucími. Nemožno a netřeba, aby byl každý členem spolku pěveckého, průmyslového neb vědeckého; vše sokolské však, jak ke všem stavům a vrstvám se obrací, znamená prozatím tolik, co tělesná a z části i mravní vychování a šlechtění všeho národa česko-slovanského, odevovávání jeho k síle, statečnosti, uslechtilosti a brannosti zvýšené, a musí tudíž hleděti, aby koncem veškerý lid oetnul se v okruhu jejím. Zde nemůže ohromná část pouhým "obecenstvem zůstat, my nejsme jen k tomu, aby jimí na nás se dívali a snahám našim přízvukovali, zde musí časem veškeré obecenstvo ne zmizet, ale z obvodu střídavě na závodističt vstoupit a po jistá léta na něm se tužit. Neboť cizí síla, cizí evik, tušime, nikomu tu nepomáhá, zdatnější úsilí části nepatrné nemůže změnití povšechný výsledek snažení a bojování obecného, a zlomek, který by zlomekem napořád zůstal, neměl by tudíž nikterak rozhodnou cenu pro život národní. Neboť zde více nežli kde jinde platí výrok jak hluboký tak vznesený:

"Co všechno lid nezná, nikdo nezná! Co lid ještě nedověd', nikdo nedověd'! Co lidem se nestalo, nikým se nestalo!"

Tož připomíná nám zároveň třetí ten svazek, o kterém jsme se úvodem zmínili, svazek v národě, postavení naše a úkol náš u prostřed onoho ruchu pospolitěho a všech těch téměř nesčíslných snah, z kterých se skládá život národní. Byl by to předmět skoro bez konce, kdybychom hodlali jej tady čerpati. Avšak chceme co do života národního na zřeteli mít jen nejpovšechnější a tím ovšem nejdůležitější podmínky jeho, a co se věci naší týče, podotknuli jsme již, že především zde přihlížime jen k stránce oně, která se k ryze odborní a nejbližší činnosti naší táhne.

Jakkoli činnost ta sem tam namnoze vázne, to přec říci smíme a též jsme fekli, že směr její přese všechny nedostatky, kteréž dosud najisto má, je celkem přece dobrý a prospěšný, a že se v tom srovnání nacházíme tudíž na dráze nadějně, ba muhoslibně. Dodáváme, že dobře víme, kterak nacházeti se na dráze, není totéž, co býti u cíle a to tím méně, čím vzdálenější cíl, čím více a šťastnějších závodníků, již dávno před námi za úm se vydati mohli. Než, co nás při tom sítit a neustále dále puditi musí, jestiž myšlenka ta, že nikoli jen o sobě a pro sebe zápol ten podnikáme, nýbrž že celému národu našemu podstoupiti jest závod podobný a že na výsledku jeho závisí prospívání, zdar, ano i veškerá budoucnost naše. V tom jsme se napořád víc

J. J. REŽÁBEK: NA POLI SLÁVY.

Dni slavnostní už hoří nad Omahou.

Čz čeká pole slávy na své šíky

a Omaha už vítá sokolky.

Spíet divných zkazek ve vzpomínkách táhne . . .

Jdem Prahou

slavnostní, pyšnou, ryčnou, jásající —

I slunko smálo se. Z všech pláta radost líel.

A ve vzduchu se opojení chvělo.

K nebesům vzhuru dral se jásot z hrdel davů

a davy byly jednotlivé tělo,

jež tudeery srdci stejný tepot bilo

a učilo tak stejné českých svátků slávu.

Jak je to dávnou, věru dávno tomu,

jak svate nadšení mne zachvátilo.

Za štěstím šel jsem, jako jiní, z domu

a cesta zavedla mne do Omahy.

Jen vzpomínka mně zbyla na kraj drahý

a jádro síly z nadšení mř zbylo —

Zřím s touhou k svátkům české Ameriky.

I zde se slétnou sokolůkú šíky.

A nadšení zas pro sokoly vzplane.

Zde pod oblohy klenbou smavé,

s níž slunko střílí papský své žhavé,

na poli slávy český borenstane . . .

Zde český Sokol dokáže zas světú,

že národ český v světě závodění

si zvolil pyšný cíl a skvělou metu,

že pod praporem čistým kráčí k cíli,

a že ta cesta němž znamenitá není,

než slávou, práce jeho zpojem,

té práce úporné, k níž třeba síly

je svalu, ale také síly ducha,

k níž vítězům se spěje bojem,

jenž nikdy neklesá a nikdy neutuchá,

v němž nikdy necouvne se zpátky —

Jsou svoboda a volnost vzáemé líbtva statky

a svoboda a volnost Sokol vždycky hájí.

Na oltář svojí vlasti novó

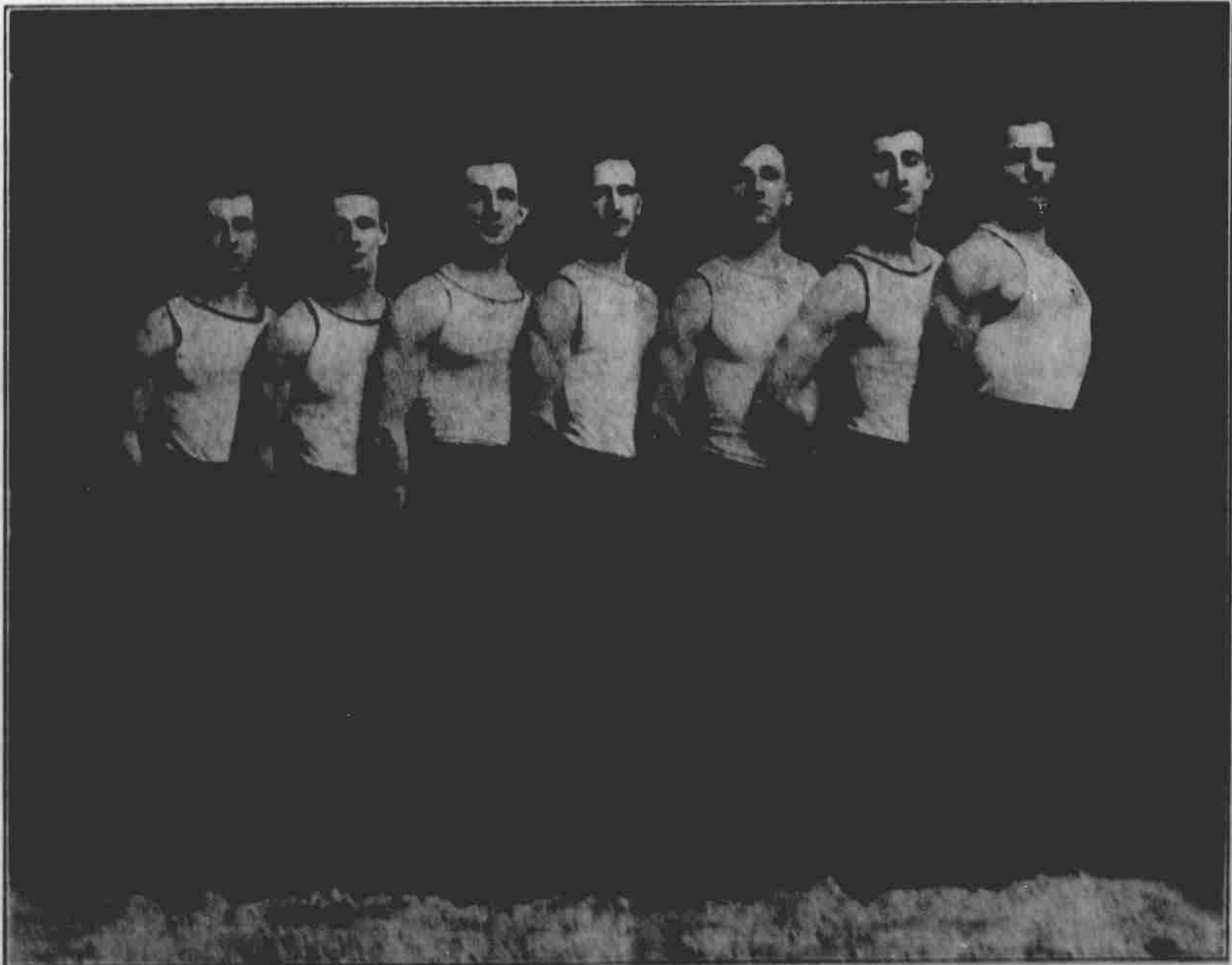
své kladou dary národové —

a kdylby český národ, nesvobodný, malý

své vlasti novó dal jen ty své ideály,

vie nežli jiní, velebí, dá jí . . .

ČETA SOKOLA CLEVELAND.

Ant. Čermák, Jos. Režábek, Fr. Kunáček, V. Procházka, J. Froněk, Jindřich Kunc, V. Havel.